

Przedmiotowe Zasady Oceniania

z biologii i przyrody dla

Szkoły Podstawowej

im. bł. ks. Edwarda Grzymały w Sadownem

I. Wstęp

1. Przedmiotowe Zasady Oceniania z biologii i przyrody są zgodne z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych oraz Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania Szkoły Podstawowej w Sadownem.

II. Wymagania edukacyjne na poszczególne stopnie szkolne:

1. Przedmiotem kontroli i oceny osiągnięć edukacyjnych ucznia są wiadomości, umiejętności oraz postawy obejmujące wymagania edukacyjne wynikające z podstawy programowej i realizowanego przez nauczyciela programu nauczania.
2. Nauczyciel zobowiązany jest na początku roku poinformować uczniów o wymaganiach programowych wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania oraz o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów i kryteriach oceniania
3. Za podstawowe kryteria oceny przyjmuje się:
 - Wiadomości: zapamiętanie, zrozumienie wiadomości, stosowanie terminologii biologicznej.
 - Umiejętności: wnioskowanie i interpretacja, zastosowanie wiadomości zapamiętanych w sytuacjach typowych i problemowych.
 - Postawy: aktywność, kreatywność, zaangażowanie w proces uczenia się, właściwa postawa podczas zajęć.
4. Ustala się następujące kryteria wymagań na poszczególne oceny:
 - 1) stopień celujący otrzymuje uczeń, który:
 - a) opanował pełen zakres wiadomości określonych podstawą programową w danej klasie,

- b) pracuje systematycznie, wykonuje wszystkie zadania samodzielnie, a także starannie i poprawnie pod względem merytorycznym,
 - c) samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia,
 - d) na zajęciach wykazuje się postawą poszukującą, kreatywną,
 - e) uzyskuje celujące i bardzo dobre oceny ze sprawdzianów, a podczas wykonywania praktycznych zadań bezpiecznie posługuje się narzędziami i dba o właściwą organizację miejsca pracy,
 - f) proponuje rozwiązania nietypowe;
- 2) stopień bardzo dobry otrzymuje uczeń, który:
- a) opanował pełen zakres wiedzy i umiejętności określony treściami podstawy programowej w danej klasie,
 - b) sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
 - c) rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne objęte programem nauczania,
 - d) pracuje systematycznie i z reguły samodzielnie oraz wykonuje zadania poprawnie pod względem merytorycznym,
 - e) uzyskuje co najmniej dobre oceny ze sprawdzianów i wykonuje działania techniczne w odpowiednio zorganizowanym miejscu pracy i z zachowaniem podstawowych zasad bezpieczeństwa;
- 3) stopień dobry uzyskuje uczeń, który:
- a) opanował wiadomości określone podstawą programową w danej klasie,
 - b) podczas pracy na lekcjach korzysta z niewielkiej pomocy nauczyciela lub koleżanek i kolegów, c) poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne,
 - d) podejmuje się wykonania zadań o charakterze dobrowolnym. Ze sprawdzianów otrzymuje co najmniej oceny dostateczne, a podczas wykonywania prac praktycznych właściwie dobiera narzędzia i utrzymuje porządek na swoim stanowisku;
- 4) stopień dostateczny otrzymuje uczeń, który:
- a) pracuje systematycznie, ale podczas realizowania działań technicznych w dużej mierze korzysta z pomocy innych osób,
 - b) treści nauczania opanował na poziomie niższym niż dostateczny,
 - c) jego wiedza jest fragmentaryczna i wyrywkowa, próbuje samodzielnie rozwiązywać zadania, d) rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności;
- 5) stopień dopuszczający otrzymuje uczeń, który:

- a) ma duże braki w wiedzy,
 - b) z trudem wykonuje działania zaplanowane do zrealizowania podczas lekcji, ale podejmuje w tym kierunku starania,
 - c) rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne o niewielkim stopniu trudności (potrzebne w życiu), d) osiąga cele przy wydatnej pomocy nauczyciela,
 - e) ze sprawdzianów osiąga wyniki poniżej oceny dostatecznej;
 - 6) stopień niedostateczny uzyskuje uczeń, który:
 - a) ma bardzo duże braki w zakresie podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia,
 - b) nie jest w stanie rozwiązać (wykonać) zadań o niewielkim stopniu trudności, nawet pod kierunkiem nauczyciela.
2. Ocena powinna również odzwierciedlać indywidualne podejście ucznia do lekcji, jego motywację i zaangażowanie w pracę.

III. Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów:

1. Oceny bieżące z zajęć edukacyjnych ustala się w stopniach według następującej skali:

Stopień	Skrót literowy	Oznaczenie cyfrowe
Celujący	cel	6
Bardzo dobry	bdb	5
Dobry	db	4
Dostateczny	dst	3
Dopuszczający	dop	2
niedostateczny	ndst	1

2. Głównym źródłem informacji o osiągnięciach ucznia z biologii są:

- 1) Odpowiedzi ustne:

- obejmujące materiał bieżący bez zapowiedzi z zakresu 1 do 3 ostatnich tematów,
- obejmujące materiał powtórzeniowy ustalony wcześniej i zapowiedziany przez nauczyciela.

- a) Szczegółowe kryteria wymagań na daną ocenę podczas odpowiedzi ustnej.

- **niedostateczny** – odpowiedź nie spełnia wymagań podanych powyżej kryteriów ocen pozytywnych (brak elementarnych wiadomości, rezygnacja z odpowiedzi)

- **dopuszczający** - wymagane jest przynajmniej 30% wiedzy i umiejętności przewidzianych dla pracy pisemnej, tzn. niezbędna wiedza konieczna z punktu widzenia realizacji celów przedmiotu, podczas odpowiedzi możliwe są błędy, zarówno w treści merytorycznej jak i sposobie ich prezentowania, uczeń zna podstawowe fakty i przy pomocy nauczyciela udziela odpowiedzi,
- **dostateczny** – uczeń zna najważniejsze fakty, umie je zinterpretować, odpowiedź odbywa się przy niewielkiej pomocy nauczyciela, występują nieliczne błędy rzeczowe,
- **dobry** - odpowiedź zasadniczo samodzielna, zawiera większość wymaganych treści, poprawna pod względem języka, nieliczne błędy, nie wyczerpuje zagadnienia,
- **bardzo dobry** – odpowiedź jest wyczerpująca, zgodna z programem, wykazuje na swobodne i operowanie faktami i dostrzeganie związków między nimi,
- **celujący** – odpowiedź wskazuje na szczególne zainteresowanie przedmiotem, spełniając kryteria oceny bardzo dobrej, może wykraczać poza obowiązujący program nauczania, zawiera treści programowe, własne przemyślenia i oceny.

2) Prace pisemne:

- sprawdzian wiadomości zamykający określony tematycznie dział materiału,
- kartkówka (do 15 minut)- maksymalnie 3 tematy
- dłuższe formy wypowiedzi pisemnej (sprawozdanie, referat).
- prace domowe, - ćwiczenia, zadania, projekty indywidualne lub grupowe, hodowle

a) Przeprowadzając pisemne prace kontrolne uwzględnia się następujące zasady:

- zakres materiału i termin pracy klasowej, sprawdzianu lub testu podaje się z tygodniowym wyprzedzeniem,
- prace pisemne kontrolne trwające całą godzinę lekcyjną mogą być poprzedzone lekcją utrwalającą,
- sprawdzone i ocenione prace pisemne należy oddaje się uczniom w terminie 14 dni (nie dotyczy kartkówek; termin może ulec wydłużeniu w przypadku odliczenia świąt, choroby nauczyciela lub jego usprawiedliwionej nieobecności),
- kartkówki obejmują materiał nie szerszy niż z 3 ostatnich lekcji – o kartkówce uczeń może, lecz nie musi być poinformowany; termin oddania sprawdzonej pracy wynosi 7 dni,
- oceny z prac pisemnych notujemy w dzienniku lekcyjnym kolorem czerwonym- sprawdzian lub zielonym-kartkówka

- ocena ze sprawdzianu może być przez ucznia poprawiona na zasadach określonych przez nauczyciela na początku roku szkolnego.

b) Zasady poprawiania ocen:

- uczeń ma prawo jeden raz przystąpić do poprawiania oceny niedostatecznej uzyskanej z godzinnej pracy pisemnej (obejmującej cykl tematyczny) w terminie 2 tygodni od dnia ogłoszenia wyników danej pracy. Poprawa ocen nie może przebiegać kosztem innego przedmiotu. Poprawa oceny ma miejsce w czasie wolnym ucznia i nauczyciela,
- formę i czas poprawy uczeń uzgadnia z nauczycielem indywidualnie,
- ocena uzyskana z poprawy sprawdzianu jest ostateczną i zostaje wpisana do dziennika ocen zamiast oceny pierwotnej,
- oceny z kartkówek zapowiedzianych i niezapowiedzianych wcześniej nie poprawia się
- oceny odpowiedzi ustnej, zadania domowego, referatu, pracy w grupie podlegają poprawie w czasie 1 tygodnia po oddaniu pracy, z wyłączeniem uczniów, których postawa wykazywała lekceważący stosunek do zajęć,
- jeżeli uczeń nie zgłosi się na poprawę w ustalonym terminie traci możliwość poprawy,
- jeżeli uczeń podczas pracy pisemnej korzystał z niedozwolonych pomocy, traci możliwość pisemnej poprawy.

c) Zakładane kryteria ocen prac pisemnych (zadania domowe, prace kontrolne, kartkówki, sprawdziany, prace klasowe):

- 1) 99-100%- 6
- 2) 96- 98%- 5+
- 3) 90-95%-5
- 4) 83- 89%- 4+
- 5) 75- 82%- 4
- 6) 66-74%-3+
- 7) 50-65%-3
- 8) 41-49%-2+
- 9) 30 - 40%- 2
- 10) poniżej 30%- 1

W klasach IV-VIII śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych są ustalane jako średnia ważona ocen otrzymanych w czasie całego okresu według poniższych kryteriów: ocenom bieżącym przypisane są wagi 1, 3, 5.

Wagi ocen:

- Sprawdziany, testy, prace klasowe, znaczący wynik (I-III miejsce) w konkursie przedmiotowym lub związanym z przedmiotem na szczeblu szkolnym i wyżej „waga” 5 – kolor czerwony
- Odpowiedzi ustne, kartkówki sprawdzające wiadomości z maksymalnie 3 lekcji, referaty, prezentacje, plakaty, wykonanie preparatów mikroskopowych, doświadczeń wykonanych samodzielnie w domu „waga” 3- kolor zielony
- Aktywność, zadania domowe, przygotowanie się do lekcji – „waga” 1.- kolor czarny
- Pierwsza ocena w II okresie z „wagą” 6- koloru niebieskiego to ocena za I okres nauki

Dla uczniów z trudnościami w uczeniu się lub deficytami rozwojowymi uniemożliwiającymi sprostanie wymaganiom edukacyjnym z programu nauczania-potwierdzonymi przez Poradnię Psychologiczno –Pedagogiczną:

Wskaźnik osiągnięć uczniów „Waga”

- Sprawdziany, testy, prace klasowe- „waga” 1
- Odpowiedzi ustne, kartkówki sprawdzające wiadomości z 2-3 lekcji, referaty, ćwiczenia pisemne, prezentacje, plakaty- „waga” 3
- Aktywność, zadania domowe, przygotowanie się do lekcji- „waga” 5

3) Inne formy sprawdzania osiągnięć uczniów:

- aktywność w trakcie lekcji (praca w grupach, praca na lekcji dyskusja),
- przygotowanie do lekcji,
- projekty edukacyjne, prace badawcze,
- ćwiczenia praktyczne,
- prace domowe,
- prace dodatkowe (np. wykonanie pomocy dydaktycznej, uczestnictwo w kołach zainteresowań, uczestnictwo w przedsięwzięciach o tematyce geograficzno-przyrodniczej organizowanych przez szkołę i poza szkołą),
- osiągnięcia w olimpiadach i konkursach,

4) Minimalna liczba ocen w okresie, stanowiąca podstawę wystawienia oceny śródrocznej lub rocznej wynosi co najmniej 4 w przypadku, gdy tygodniowy wymiar zajęć nie jest wyższy niż 2 godziny (w tym co najmniej 2 oceny z pisemnych prac kontrolnych); co najmniej 3w przypadku, gdy tygodniowy wymiar zajęć edukacyjnych wynosi 1 godzinę (w tym co najmniej 1 ocena z pisemnych prac kontrolnych).

5) Śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych ustalane są jako średnia ważona ocen otrzymanych w czasie całego okresu.

Ocena klasyfikacyjna śródroczna lub roczna
Niedostateczny
Dopuszczający
Dostateczny
Dobry
Bardzo dobry
Celujący

6) Wystawianie śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych wystawia się zgodnie z zasadami wskazanymi poniżej:

Wartość średniej z ocen ważonych:

Ocena klasyfikacyjna śródroczna i roczna

1,00-1,65 Niedostateczna

1,66-2,65 Dopuszczająca

2,66-3,65 Dostateczna

3,66-4,65 Dobra

4,66-5,65 Bardzo dobra

5,66-6,00 Celująca

IV. Sposoby gromadzenia informacji o osiągnięciach ucznia

1. Bieżące ocenianie osiągnięć edukacyjnych uczniów dokumentuje się w dzienniku elektronicznym zapisując uzyskane przez ucznia oceny oraz wymienione formy aktywności z uwzględnieniem niżej wymienionej symboliki:

Wskaźniki osiągnięć uczniów (formy aktywności)	Symbol w dzienniku lekcyjnym
Praca klasowa	p.k.
Sprawdzian pisemny	s.p.
Test	t.
Kartkówka (nie dłużej niż 15 minut)	k.
Dłuższe formy wypowiedzi pisemnych	w.p.
Odpowiedź ustna	odp.

Aktywność podczas zajęć, inne formy aktywności	a.
Ćwiczenia praktyczne	ć.p.
Praca domowa	p.d.
Przygotowanie do lekcji	l.
Aktywność w działaniach podejmowanych przez szkołę w zakresie treści biologiczno-przyrodniczych	o.
Prezentacja przez ucznia szczególnych umiejętności i zainteresowań wykraczających poza program nauczania przedmiotu	w.
Praca dodatkowa	d.

2. Prace pisemne kontrolne przechowywane są przez nauczyciela prowadzącego dane zajęcia do końca roku szkolnego, tj. do 31 sierpnia.

V. Sposoby informowania o osiągnięciach uczniów i ich rodziców

1. Uczniowie informowani są o ocenach na bieżąco po otrzymaniu oceny częściowej poprzez dziennik elektroniczny w którym są zapisywane oceny wraz z wyjaśnieniem
2. Oceny są uzasadnianie przez nauczyciela w formie ust
3. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia udostępnia się uczniowi do wglądu w czasie trwania zajęć edukacyjnych nie później niż w czasie 14 dni od dnia oddania pracy do sprawdzenia.
4. Uczeń nieobecny na zajęciach może mieć wgląd do swojej pracy w terminie późniejszym uzgodnionym z nauczycielem.
5. Po zapoznaniu ucznia ze sprawdzoną i ocenioną pracą pisemną praca może być udostępniona rodzicowi na jego prośbę
6. Uczeń zwraca pracę z którą zapoznali się rodzice w ustalonym przez nauczyciela terminie.
7. W terminie nie później niż miesiąc przez zakończenie okresu lub rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych rodzice są informowani o przewidywanych ocenach niedostatecznych śródrocznych lub rocznych.

8. Nie później niż 7 dni przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej uczniowie oraz ich rodzice są informowani o przewidywanej ocenie rocznej z zajęć.
9. Informacje o postępach i trudnościach ucznia w nauce rodzic może uzyskać bezpośrednio u nauczyciela w trakcie zebrań i spotkań otwartych w szkole lub pośrednio w sposób ustalony w WZO.

VI. Metody i narzędzie diagnozowania pracy dydaktyczno-wychowawczej

1. Przedmiotowe Zasady Oceniania podlegają ewaluacji i monitoringowi w celu zapewnienia zgodności PZO z podstawą programową i Statutem Szkoły, wspieraniu rozwoju ucznia oraz znajomości PZO przez rodziców i uczniów.
2. Ewaluacja może być prowadzona poprzez analizę dokumentacji ucznia, ankiety i wywiad z rodzicami oraz uczniami.

VII. Dostosowanie Przedmiotowych Zasad Oceniania z biologii przyrody dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- 1) Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
- 2) Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się pod względem formy (tam, gdzie to wystarcza) lub formy i treści (tam, gdzie jest to konieczne).
- 3) W stosunku do wszystkich uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi podczas oceniania należy dostrzegać sukcesy a nie porażki, uwzględniając także wkład pracy dziecka.
- 4) Ocenianie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na celu wzmacnianie poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.
- 5) Jeśli na koniec semestru grozi uczniowi ocena niedostateczna, a inne względy przemawiają za promowaniem, zalecenie o obniżeniu wymagań pozwala na postawienie oceny dopuszczającej

2. Rodzaje dysfunkcji:

1) **Uczeń Słabosłyszący:**

- a) kontrolowanie czy uczeń prawidłowo zrozumiał polecenie,
- b) uwzględnienie wolnego tempa pracy,
- c) indywidualizowanie pracy na lekcji,
- d) selekcjonowanie materiału,
- e) dzielenie materiału na mniejsze partie,
- f) nauczanie wielozmysłowe,
- g) stosowanie różnych pomocy dydaktycznych,
- h) wykorzystywanie plansz, planów, map,
- i) w razie konieczności kilkukrotne powtórzenia informacji,
- j) przygotowywanie sprawdzianów/prac klasowych itp. Dostosowanych do możliwości dziecka.

2) **Uczeń z autyzmem:**

- a) wydłużanie czasu pracy samodzielnej,
- b) stosowanie metod nauczania wielozmysłowego,
- c) odwoływanie się do sytuacji z życia codziennego i do konkretów,
- d) selekcjonowanie materiału do nauki,
- e) dzielenie materiału na mniejsze partie,
- f) uwzględnienie nierozumienia pojęć abstrakcyjnych,
- g) wielokrotne przypominanie i powtarzanie opanowanego materiału,
- h) wspomaganie, zadawanie dodatkowych pytań podczas samodzielnej pracy,
- i) przygotowywanie sprawdzianów, prac klasowych, kartkówek itp. Na obecne możliwości ucznia.

3) **Uczeń z objawami ADHD:**

- a) kierowanie uwagi ucznia na omawiany materiał,
- b) wydawanie krótkich, jednoznacznych poleceń,
- c) dzielenie zadań na etapy,
- d) różnicowanie zadań.

4) **Uczeń zagrożony niedostosowaniem społecznym:**

- a) motywowanie do pracy,
- b) indywidualizacja toku lekcji,
- c) wspomaganie podczas pracy samodzielnej,
- d) kierowanie uwagi ucznia na omawiany materiał,

e) stosowanie różnych metod nauczania.

5) Uczeń z dysleksją:

- a) wydłużenie czasu pracy samodzielnej,
- b) motywowanie do pracy,
- c) wyjaśnianie, zadawanie dodatkowych pytań,
- d) chwalenie za postęp,
- e) kontrolowanie zrozumienie przeczytanych tekstów.

6) Uczeń z dysortografią:

- a) nieocenianie za błędy ortograficzne,
- b) wydłużenie czasu pracy na wykonanie zadania,
- c) pomoc w rozumieniu poleceń.

7) Uczeń z dysgrafią:

- a) przewaga odpowiedzi ustnych nad pisemnymi,
- b) umożliwienie pisanie literami drukowanymi,
- c) nieocenianie za poziom graficzny pisma.

3. Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej

- 1) W przypadku tych dzieci konieczne jest dostosowanie zarówno w zakresie formy jak i treści wymagań. W przypadku zalecenia zawartego w dokumentacji z PPP o obniżeniu wymagań stosuje się odpowiednie ograniczenie ilości i jakości treści
- 2) Dostosowanie wymagań w tej grupie uczniów obejmuje w szczególności zastosowanie metod ułatwiających opanowanie materiału. Wymagania, co do formy mogą obejmować między innymi:
 - a) omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
 - b) pozostawiania więcej czasu na jego utrwalenie
 - c) podawanie poleceń w prostszej formie,
 - d) unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć, częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
 - e) unikanie pytań problemowych, przekrojowych,
 - f) wolniejsze tempo pracy,
 - g) odrębne instruowanie dzieci,
 - h) poprawa prac klasowych odbywać się będzie przy pomocy nauczyciela.

4. Uczeń z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim

- 1) Uczniowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim realizują tę samą podstawę programową, co ich sprawni rówieśnicy.
- 2) Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne (niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych (semestralnych) ocen klasyfikacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia rozwojowe uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.
- 3) Stosowane przez nauczyciela metody, formy i środki dydaktyczne muszą być adekwatne do indywidualnych możliwości i potrzeb psychofizycznych uczniów.
- 4) Zakres treści edukacyjnych powinien uwzględniać i utrzymywać u ucznia wiadomości szczególnie ważne w dalszym kształceniu i w życiu codziennym.
- 5) Podczas zajęć należy stosować środki dydaktyczne (modele, filmy, plansze, interaktywne wizualizacje itp.) oraz formy organizacyjne (zwłaszcza praca w grupach) które pozwalają na przyswojenie wiadomości i umiejętności niezbędne w dalszym kształceniu.
- 6) Podczas zajęć należy stosować eksperymenty i doświadczenia, które w edukacji uczniów upośledzeniem umysłowym pełnią szczególną rolę.
- 7) Celem oceniania uczniów jest gromadzenie informacji o zachowaniu i osiągnięciach uczniów oraz ocena poziomu funkcjonowania uczniów.
- 8) Kompleksowa ocena uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim obejmuje:
 - a) wkład pracy,
 - b) zaangażowania,
 - c) samodzielność w wykonywanych działaniach,
 - d) poziom umiejętności,
 - e) motywację do pracy,
 - f) systematyczność,
 - g) postępy w rozwoju na miarę indywidualnych możliwości.

Opracowała
Sylwia Ilczuk